

Finansdepartementet
Skatte- och tullavdelningen
Enheten för mervärdesskatt och punktskatter, S2

103 33 Stockholm

Stockholm

Vår referens

Dnr

2011-03-01

Annika Fritsch

Fi2010/5772

Remissvar Grönbok om mervärdesskattens framtid – Ett enklare, stabilare och mera effektivt mervärdesskattesystem KOM (2010)695 slutlig

Företagarna har fått rubricerade underlag på remiss och får anföra följande.

Detta svar har tillkommit under stark tidspress och vårt slutliga, mer genomarbetade svar på Grönboken kommer att skickas både till Kommissionen och till Finansdepartementet i slutet av konsultationsperioden som löper ut sista maj.

Företagarna får inledningsvis invända mot Kommissionens ofullständiga beskrivning av orsakerna till vad som kallas mervärdesskattegapet i avsnitt 2.3. Trots att Kommissionen på andra ställen i Grönboken konstaterar att mervärdesskattesystemet är mycket komplext och vållar företagen stora svårigheter bortser man helt från detta faktum när orsakerna till mervärdesskattegapet beskrivs. Vi vill framhålla att detta gap ytterst även beror på brister i detta komplexa system som leder till att företagen begår oavsiktliga misstag och felbedömningar.

I det följande använder vi konsekvent moms som beteckning för mervärdesskatt.

Vi vill särskilt framhålla följande. Moms är det enskilt mest betungande området av alla som ingick i EUs mätningar av administrativa bördor för företagen och berör alla företag. Behovet av förbättring och förenkling är därför obegränsat. Så länge reglerna skiljer mellan EU-handel och nationell handel med fler rapporteringskrav i det första fallet kommer detta att vara en avhållande faktor för företag som funderar på att börja handla med andra länder. Alla företagsregler, men särskilt momsens, bör utgå från situationen för de små företagen som inte har råd att anlita specialhjälp. Vi anser att det fortsatta arbetet med framtidens momssystem bör inkludera en studie av ett system med frivillig schablonbeskattning för små företag. Regelsystemen behöver anpassas till de många små företagen i stället för att ställa dem utanför systemet.

F1 Företagarna anser inte att den nuvarande mervärdesskatteordningen för EU-handel är tillfredsställande, utan bör förbättras för att maximera nyttan av den inre marknaden. De komplexa reglerna innebär stora ekonomiska risker för företagen inte minst mot bakgrund av undantag, olika definitioner och tolkning mellan medlemsländerna. Sammantaget innebär därför det nuvarande systemet hinder för den fria handeln. Så länge det gäller andra och fler rapporteringskrav för EU-handel än för nationell handel kommer det att vara en avhållande faktor för företag som funderar på att expandera verksamheten utanför etableringslandet.

F4 Våra medlemmar är små företag och drabbas därmed extra hårt av regelbördan till följd av komplexa regler och rapporteringskrav. Det gäller såväl osäkerhet om reglernas innehåll som frågor om tillämpningsområde, definitioner och tolkningar. Regelverket för moms är mycket komplicerat och ställer höga krav på företagen trots att de beträffande mervärdesskatt egentligen bara fungerar som obetalda uppbördsmän åt staten. Mervärdesskatt är det enskilt mest betungande området av de områden som ingick i EUs mätningar av administrativa bördor och berör alla företag. Behovet av förbättring och förenkling är obegränsat.

F5 De små företagen behöver regler som tar hänsyn till deras situation och ska inte kräva specialisthjälp, vilket småföretagen sällan har råd att anlita. Vi anser att det fortsatta arbetet med framtidens momssystem bör inkludera en studie av ett system med frivillig schablonbeskattning för små företag. Vi förordar att regelsystemet anpassas till de många små företagen i stället för att ställa dem utanför systemet.

F6, F7 och F8 Företagarna anser att de individuella undantag som gäller för ett antal medlemsländer bör avvecklas för att åstadkomma större neutralitet och enhetlighet och dessutom underlätta för företagen som har att följa reglerna. Alla dessa undantag bör ses över med sikte på att antingen avveckla dem eller införa dem generellt för alla länder. I de fall det bedöms som nödvändigt att behålla ett undantag måste områdets avgränsningar vara tydliga och enkla att tillämpa. Denna inställning innebär bland annat att det inte bör vara skillnader i skattereglerna avseende persontransporter beroende på vilket transportmedel som används.

Sett till de små företagens behov av enkla och enhetliga regler skulle det innebära en stor förbättring med en enhetlig momssats, inga undantag från mervärdesskatteplikt, gemensamma definitioner och tolkningar mellan medlemsländerna och ett enda rapporteringsställe dit all ingående och utgående moms skulle rapporteras, oavsett i vilket land omsättningen har skett. Fördelningen av momsbeloppen bör kunna ske genom en clearingmekanism mellan medlemsländernas skatteadministrationer. Dessvärre lär dessa mål inte kunna nås inom överskådlig tid, men inriktningen är viktig att följa. Även småföretagen löper enligt dagens regler stora ekonomiska risker ifall de begår misstag när de ska tillämpa komplexa mervärdesskatteregler. Möjligen kan ett frivilligt schablonbaserat system för små företag minska problemen utan att i grunden förändra hela mervärdesskattesystemet. Det finns åtminstone skäl att göra en närmare undersökning av en sådan lösning.

F9 Det är mycket viktigt att värna om företagens avdragsrätt för ingående moms så att det inte uppstår dolda momskostnader. Beträffande tidpunkten för avdragsrätten är vi positiva till möjligheten till kontantmässig redovisning. Företagarna anser att detta borde tillåtas i större utsträckning än för närvarande och framförallt tillåtas i årsbokslutet (rak kontantmetod) så att företagen slipper byta redovisningsmetod i samband med årsskiftet.

Vi är mycket kritiska mot företeelsen att skattemyndigheter och domstolar vägrar avdrag för ingående mervärdesskatt för seriösa företag med hänvisning till att någon annan aktör i försäljningskedjan har varit bedräglig. Det är inte acceptabelt att seriösa företag som varken har medverkat eller ens känt till att det förekommit bedrägeri i tidigare försäljningsled ska behöva stå för förlusten i form av vägrat avdrag för ingående mervärdesskatt. De seriösa företagen kan varken rå för bristerna i systemet eller att det finns bedragare som utnyttjar dem.

F13 Mot bakgrund av att det krävs enhällighet mellan medlemsländerna för en harmonisering av mervärdesskatten kan Företagarna inte förstå att det skulle bli lättare att fatta beslut om en förordning i stället för ett direktiv. I stället är valet av direktiv troligen den enda till buds stående möjligheten att åstadkomma harmonisering, dock med ett stort antal undantag och viss frihet att implementera reglerna. Företagarna kan därför inte finna att en övergång till reglering genom förordningar skulle lösa några problem, snarare skulle det ytterligare fördröja harmonisering och reformer.

F14 Företagarna kan, åtminstone inte för närvarande se att genomföranderegler i form av kommissionsbeslut skulle vara möjliga att genomföra då en sådan ordning såvitt vi förstår skulle förutsätta att medlemsländerna enhälligt skulle delegera sådan beslutanderätt till kommissionen.

F15 Det är mycket osäkert om icke bindande riktlinjer från Kommissionen skulle vinna acceptans och därmed fylla någon funktion. Även i denna fråga är det möjligt att vi med mer tid till förfogande skulle komma till en något annorlunda slutsats. För närvarande ser vi svårigheter med genomslagskraften då vi misstänker att medlemsländer som inte önskar en sådan lösning kan argumentera för att det skulle strida mot grundläggande EU-rättsliga principer om ansvarsfördelning mellan de olika institutionerna.

F16 Liksom i all lagstiftning är det väsentligt att genomföra konsekvensanalyser både på ett tidigt stadium i processen och att uppdatera dessa analyser med hänsyn till de förändringar och kompromisser som sker under processen mot färdig lagstiftning. Det är också av största vikt att nya regler börjar gälla vid tidpunkter som är anpassade till företagens verksamhet, lämpligen den 1 januari respektive 1 juli. Vidare är det väsentligt med avstämningstidpunkter under perioden för medlemsländernas implementeringsarbete så att alla länder har hunnit med att förbereda de nya regler som behövs. Slutligen och inte minst viktigt är att det måste finnas ett tillräckligt tidsspänn mellan det att den nationella lagstiftningen av nya regler har beslutats av riksdagen och den tidpunkt när företag och myndigheter ska börja tillämpa de nya reglerna. Varken företag eller myndigheter kan ställa sig in i nya regler och ställa om sina rutiner utan vidare. Hur långa tidsspänn som behövs beror givetvis på hur omfattande ändringar som införs. Vi vill framhålla vikten av att denna fråga beaktas tidigt i lagstiftningsprocessen för att underlätta införandet av ändrade regler.

F19 och F20 Ur de små företagens perspektiv vore det givetvis en betydande förenkling med en enhetlig mervärdesskattesats och utan undantag. Hanteringen av flera skattesatser och avgränsningar mellan olika skattesatser eller skattefria undantag liksom mervärdesskatt i gränsöverskridande handel innebär stora svårigheter och mycket krångel för små företag. De komplicerade regelverket drabbar småföretagen särskilt hårt då de sällan har resurser att anlita experthjälp och därmed har sämre möjligheter att klara dessa svårigheter.

I det nuvarande systemet med skilda skattesatser anser Företagarna att samma skattesats bör tillämpas på jämförbara produkter oavsett vilken teknisk lösning som används. Detta kan och bör leda till att förteckningen över varor och tjänster som kan ha reducerade skattesatser behöver ses över. Inriktningen bör vara att en kortare förteckning och klarare avgränsningar eftersom detta kan innebära viss lättnad av regelbördan för företagen.

F21 Vi har i flera av de tidigare punkterna i svaret pekat på svårigheter och problem med regelbördan för små företag med det nuvarande mycket komplicerade systemet för mervärdesskatt och får med hänsyn till tidsbristen hänvisa till dessa punkter. Vi vill i sammanhanget understryka att regelbördan inte bara omfattar administrativa kostnader såsom dessa definieras enligt den sk standardkostnadsmodellen utan även materiella och finansiella regelkostnader.

F22 En tillämpning i praktiken av principen ”Tänk Småskaligt” i all utformning av företagsregler skulle innebära att utgångspunkten för alla reformer behöver vara situationen för alla de små företagen. Här är det viktigt att påpeka att mer än 99 % av alla företag i EU räknas som små eller medelstora. Det är ingen enhetlig grupp som kan behandlas på ett och samma sätt. Företagarna vill understryka hur viktigt det är att analysera hur regler och förslag skulle fungera för olika storleksgrupper. Det är en avsevärda inbördes skillnader mellan en soloföretagare utan anställda, ett bolag med 9 anställda och en koncern med 49 anställda.

Förslag om en enhetlig EU-omfattande mervärdesskattedeklaration är säkert ingen dålig idé, inte heller att underlätta för företagen att använda e-lösningar. Däremot löser sådana förslag givetvis inga grundläggande problem.

F23 Företagarnas kommentarer rörande Kommissionens och Stoibergruppens förslag. Annual summary VAT returns. Företagarna håller med om att dessa deklARATIONER inte behövs utan bör avskaffas. Eventuella rättelser kan göras i deklARATIONEN för den period som avses.

Reducing frequency of periodic VAT return. Företagarna håller med men anser att gränsvärdena för att tillåta kvartalsrapportering bör vara högre och följa de rekommendationer som lämnades av Stoibergruppen (5 miljoner€). Det är viktigt att företag frivilligt kan välja en tätare rapportering för att snabbare kunna få återbetalning av överskjutande ingående mervärdesskatt.

Simplifying the proof of VAT exempt export. Företagarna håller med om rekommendationen.

Abolishing the intra-EU acquisitions listing. Ett tydligt exempel på onödig dubblering av rapporteringskraven. Helt onödigt att kräva rapportering av både säljare och köpare avseende samma transaktion.

Abolishing the ”nil” intra EU sales listings. Företagarna håller med om att den periodiska sammanställningen inte ska behöva lämnas när det inte har förekommit någon EU-försäljning under perioden. Information om att det inte varit någon EU-försäljning framgår av den vanliga mervärdesskattedeklaration.

Real-time VAT collection system. Förslaget är ett av de alternative uppbördssystem som ingår i en särskild studie. Med reservation för den korta tidsfristen för svar anser Företagarna inte att förslaget bör införas.

Facilitating use of power of attorney for VAT returns and listings. Företagarna står bakom förslaget som kommer från Stoibergruppen och som går ut på att underlätta för företagen att använda fullmakter vid deklARATIONER mm. Förslaget är särskilt viktigt för småföretagen och inte minst möjligheten att utse flera alternativa ombud.

Increased use of e-government. Företagarna håller med om förslaget även om betydelsen av e-lösningar för företagen inte bör överdrivas, störst förenkling innebär detta för myndigheterna. Det finns andra betydligt allvarigare problem för företagen i samband med mervärdesskatten.

Incorporating VAT registration into general business registration. Företagarna håller med om detta som redan är genomfört i Sverige och flera andra medlemsländer.

Harmonising measures to combat VAT fraud in line with best practice. Det är bra om medlemsländer och skattemyndigheter samarbetar i arbetet mot momsbedrägerier. Företagarna anser dock att detta samarbete borde öka och att de borde bli bättre på att utnyttja den information som redan är tillgänglig för dem innan ytterligare rapporteringskrav ställs på företagen.

I anslutning till detta vill vi även lyfta fram det ökade rapporteringskravet från 2010 i periodiska sammanställningar avseende EU-leveranser av tjänster. Problemet har även lyfts fram av Stoibergruppen i uttalande den 22 oktober 2010. Varje leverans av tjänster mellan EU-länderna, från första euron ska rapporteras i en särskild periodisk rapport specificerat med värde per köpare som ska identifieras med VAT nummer. Här bör det införas en tröskel för rapporteringsskyldigheten. Alltför lättvindigt föreslås och införs nya och snabbare rapporteringskrav med argumentet att det ska hindra momsbedrägerier. Företagarna efterlyser grundliga utvärderingar av effekterna av ett ökade rapporteringskrav i relation till ökat samarbete mellan skattemyndigheterna baserat på redan tillgängliga uppgifter. Vi ställer oss mycket skeptiska till om en detaljrapporering är en effektiv metod för att komma till rätta med avancerade momsbedrägerier.

F24 och 26 Som vi angivit tidigare i detta svar är Företagarna starka anhängare av att lagstiftningen bör tillämpa "Tänk Småskaligt" i praktiken och inte bara som en vacker tanke. Med en konsekvent användning av detta synsätt behövs inga småföretagsundantag. I så fall utgår redan reglerna från situationen för de små företagen och är utformade så att de passar småföretagen. Tyvärr är detta långt ifrån verkligheten, vilket vi djupt beklagar. Det finns stora brister. Företagarna förespråkar enklare system för småföretagen hellre än att helt undanta dem, vilket vi anser skulle leda till andra problem. Vi förespråkar generella regler och att undvika nationella särregler. Vi håller också med om behovet av att se över den särskilda ordningen för små jordbrukare med inriktning på att dessa bör jämföras med andra små företagare.

F 30 och framåt. Generellt sett ser vi stora problem med de förslag till alternativa uppbördssystemen enligt PWC studien och kan inte se något av dem som ett genomförbart alternativ. Nära 90 % av alla betalningar inom EU under 20 € är kontant och kan inte hanteras av de alternativa systemen. Med förslaget till uppdelad betalning via bank uppstår frågan om företagen skulle bli tvungna att ha särskilda bankkonton i det land där mervärdesskatten ska betalas. Andra frågetecken rör förstå betaltalningar via kvittning av fordringar, delbetalningar, sena betalningar, naturaförmåner och kreditfakturer. Företagarna kan inte se att detta alternativ går ihop med tanken att förenkla för företagen. Snarare kommer det att uppstå nya problem i samband med hanteringen av låsta moms-konton och stora investeringar som krävs.

En central momsövervaknings databas skulle förutsätta en gigantisk databas för moms då varje enskild faktura skulle registreras i det centrala systemet. Förutsätter obligatorisk e-faktura vilket Företagarna varken anser önskvärt eller realistiskt för små företag. Ett sådant system skulle fördyra och innebära hinder för småföretagen. Mot bakgrund av de svårigheter medlemsländerna har haft att komma överens om faktureringsdirektivet vi ser inte att detta alternativ skulle kunna genomföras. Systemet skulle även innefatta gigantiska säkerhetsrisker eftersom hela företags verksamhet skulle behöva registreras i den centrala databasen och vara utanför deras kontroll. Vi vill också peka på den

enorma mängden data som skulle behöva hanteras med ca 30 miljarder fakturor årligen inom EU, vilket i sig talar mot att bygga upp en central databas för hanteringen av dem. Data Warehouse modellen har prövats i några länder och visat sig vara svår att implementera i affärssystem och den mycket stora datamängden. Här kan alltså liknande problem som i föregående alternativ förutses. Även denna modell skulle förutsätta dyrbara investeringar i kontrollsystem. Företagen skulle behöva ha tillgång till informationen hela tiden vilket skulle innebära gigantiska säkerhetsproblem och vi anser detta orealistiskt. Modellen skulle knappast lösa några bedrägeriproblem utan bara bidra till en konstant övervakning från skattemyndigheterna på transaktionsnivå. Certified taxable person modellen har vi mycket svårt att se hur den skulle rimma med "Tänka Småskaligt". Småföretagen skulle varken ha råd att certifiera sin process för att följa av momsreglerna eller sina interna kontrollsystem. Modellen framstår som både tidskrävande och kostsam och skulle knappast minska regelbördan för småföretag. Företagarna förordar att det övergripande systemet inom mervärdesskatten som en skatt i flera led utifrån tillfört värde behålls. Vi vill understryka att företagen som obetalda uppbördsmän för skattemyndigheterna inte bör belastas med rapporteringskrav eller krångliga regler utan att alla goda krafter bör utnyttjas för att underlätta deras regelbördor.

Avslutningsvis vill vi framföra att det är olyckligt att Kommissionens fortsatta arbete med Grönboken medför att konsultationstiden för oss förkortas med flera månader för att vi ska kunna lämna synpunkter även på nationell nivå och att detta svar därför har tillkommit under stark tidspress. Självfallet innebär detta inte någon kritik mot att vi fått möjlighet att lämna synpunkter även till Finansdepartementet, utan avser att belysa en konsekvens av Kommissionens arbetsplanering. Diskussionen om det framtida mervärdesskattesystemet kommer att vara en lång process och det är angeläget med stor öppenhet kring det fortsatta arbetet både på nationell och på EU-nivå. Företagarna vill därför understryka vikten av löpande information och dialog rörande det fortsatta arbetet för att säkerställa att inriktning och utformning av framtidens mervärdesskattesystem beaktar konsekvenserna för småföretagen.

Företagarna

Lars Jagrén
chefekonom

Annika Fritsch
skatteexpert